

Saarna kiinankielisessä messussa Alppilan kirkossa 14.9.2025

Luuk. 10:25–37

Muuan lainopettaja halusi panna Jeesuksen koetukselle. Hän kysyi: ”Opettaja, mitä minun pitää tehdä, jotta saisin omakseni iankaikkisen elämän?” Jeesus sanoi hänelle: ”Mitä laissa sanotaan? Mitä sinä itse sieltä luet?” Mies vastasi: ”Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi ja koko sielustasi, koko voimallasi ja koko ymmärrykselläsi, ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.” Jeesus sanoi: ”Oikein vastasit. Tee näin, niin saat elää.”

Mies tahtoi osoittaa, että hän noudatti lakia, ja jatkoi: ”Kuka sitten on minun lähimmäiseni?”

Jeesus vastasi hänelle näin:

”Eräs mies oli matkalla Jerusalemissa Jerikoon, kun rosvojoukko yllätti hänet. Rosvot veivät häneltä vaatteetkin päältä ja pieksivät hänet verille. Sitten he lähtivät tiehensä ja jättivät hänet henkihieveriin. Samaa tietä sattui tulemaan pappi, mutta miehen nähdessään hän väisti ja meni ohi. Samoin teki paikalle osunut leeviläinen: kun hän näki miehen, hänkin väisti ja meni ohi.

Mutta sitten tuli samaa tietä muuan samarialainen. Kun hän saapui paikalle ja näki miehen, hänen tuli tätä sääli. Hän meni miehen luo, valeli tämän haavoihin öljyä ja viiniä ja sitoi ne. Sitten hän nosti miehen juhtansa selkään, vei hänet majataloon ja piti hänestä huolta. Seuraavana aamuna hän otti kukkarostaan kaksi denaaria, antoi ne majatalon isännälle ja sanoi: ’Hoida häntä. Jos sinulle koituu enemmän kuluja, minä korvaan ne, kun tulen takaisin.’ Kuka näistä kolmesta sinun mielestäsi oli ryöstetyn miehen lähimmäinen?”

Lainopettaja vastasi: ”Se, joka osoitti hänelle laupeutta.” Jeesus sanoi: ”Mene ja tee sinä samoin.”

Ketä sinä vihaat? Ehkä vastaus tulee mieleen nopeasti, ehkä sitä joutuu hetken miettimään. Ehkä mieleesi nousee joku tietty ihminen, ehkä joku, joka on loukannut sinua, tai joku, jonka maailmankuva tuntuu sinusta kestäättömältä. Ehkä mieleesi ei nouse joku tietty ihminen, vaan jokin hahmo, joka edustaa jotakin sinulle vierasta ihmisryhmää, sellaista, joita kohtaan sinulla on vahvoja ennakkoluuloja.

Nyt kuvittele tämä ihminen, jota kohtaan tunnet vihaa ja ennakkoluuloja, makaamassa tienposkessa ryöstettynä ja pahoinpideltynä. Kuinka silloin toimit? Menetkö auttamaan vai käveletkö ohi? Ajatteletko, että hän sai ansionsa mukaan, vai osoitatko hänelle laupeutta?

Tämän päivän evankeliumitekstinä on yksi Jeesuksen ehkäpä tunnetuimmista vertauksista: vertaus laupiaasta samarialaisesta. Laupias samarialainen on niin moneen kertaan pyhäkouluissa veivattu tarina, että se on jo muuttunut hieman eräänlaiseksi kiiltokuvaksi itsestään, ja sen syvällisempi käsittely joskus unohtuu. Siispä pureudumme nyt siihen.

Jeesus esitti vertauksen laupiaasta samarialaisesta tilanteessa, jossa muuan lainopettaja halusi vähän haastaa häntä – Jeesuksellahan oli jatkuvasti jonkinlaista kärhämää juutalaisten lainoppineiden kanssa. Lainopettaja kysyy Jeesukselta, mitä pitää tehdä, jotta

saa omakseen iankaikkisen elämän. Jeesus heittää pallon takaisin lainoppineelle ja kysyy, mitä laissa aiheesta sanotaan? Lainoppineen vastaus tähän on niin ikään tunnettu raamatunkohta, rakkauden kaksoiskäsky: ”Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi ja koko sielustasi, koko voimallasi ja koko ymmärrykselläsi, ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.” Jeesus vahvistaa, että kyllä, tee näin, niin saat elää.

Lainopettaja kuitenkin tekee vielä jatkokysymyksen: ”Kuka sitten on minun lähimmäiseni?”

Vastauksena tähän kysymykseen Jeesus kertoo vertauksen laupiaasta samarialaisesta.

Vertauksessa juutalainen mies joutuu väkivallan uhriksi ja jää yksin. Ensimmäisinä ohi kulkevat pappi ja leeviläinen, jotka kuuluvat samaan kansaan, ja joiden siksi voisi ehkä olettaa voivan auttaa hädässä olevaa maanmiestään. He eivät kuitenkaan pysähdy auttamaan, sillä mahdollisesti jo kuolleeseen mieheen koskeminen voisi tahrata heidän rituaalisen puhtautensa ja hankaloittaa heidän elämänsä kovasti, papeilla ja leeviläisillä kun oli tärkeitä tehtäviä temppelissä.

Vaikka tänä päivänä ehkä harvempi kantaa huolta rituaalisesta puhtaudestaan, niin ehkä moni osaa samaistua siihen, että syitä olla auttamatta kyllä löytyy helposti: ”tämä ei kuulu minulle”, ”en osaa”, ”pelkään”, ”entä jos joudun itse vaikeuksiin?” Emme ehkä sano näitä ajatuksia ääneen, mutta joskus ne ohjaavat meitä huomaamattamme.

Mutta sitten ohi kulkee samarialainen. Hän ei kysy, kuka mies on, mistä hän tulee tai olisiko hän ”ansainnut” tulla autetuksi. Samarialainen pysähtyy, sitoo haavat, nostaa miehen ratsunsa selkään ja vie hänet turvaan, ja vielä maksaa hänen yösjastaan.

Meidän nykykuulijoiden korvaan kertomus siitä, että juuri samarialainen auttaa, ei kuulosta mitenkään erikoiselta. Mutta lainopettajalle, joka Jeesusta kysymyksillään haastoi, auttajan kansalaisuuden merkitys oli selvä. Samarialainen oli juutalaisten silmissä hyljeksitty, vääräuskoinen, vihollinen. Samarialaisten ja juutalaisten ikään kuin ”kuului” vihata toisiaan. Siksi se, että juuri samarialainen pysähtyi auttamaan, kuulosti lainopettajan korvissa varmasti oudolta, ellei suorastaan järkyttävältä: että juuri vihollinen onkin se, joka osoittaa todellista armoa ja rakkautta.

Ja juuri se on Jeesuksen tarkoituksin. Jeesuksen radikaali viesti oli ja on yhä, että jokainen ihminen on Jumalan luoma, hänelle rakas ja hänen edessään samalla viivalla, ja siksi jokaista tulee kohdella laupeudella.

Laupeus on aika vanhahtava sana, joten avaan vähän, mitä se tarkoittaa. Laupeus ei ole mitään hymistelyä tai passiivista sääliä, vaan se on aktiivista toimintaa toisten ihmisten, etenkin heikommassa asemassa olevien eteen. Laupeus on rakkautta, armoa ja myötätuntoa, joka konkretisoituu laupeudentöiksi, kuten nälkäisten ruokkimiseksi, surevien lohduttamiseksi, kodittomien majoittamiseksi, puolesta rukoilemiseksi ja niin edelleen. Laupeus on myös uskallusta ylittää omat mukavuusalueet, pelot ja ennakkoluulot lähimmäisen hyväksi.

Laupeus ja laupeudentyöt ovatkin välttämätön osa kristityn elämää. Kuulostaa ehkä yksinkertaiselta – mutta juu on kuitenkin siinä, että niitä ei kuulu osoittaa vain niille, joiden kanssa tulee hyvin juttuun tai joita kohtaan ei ole erityisiä ennakkoluuloja. Sen sijaan Jeesuksen mukaan kristityn tulee rakastaa ja osoittaa laupeutta myös ja ehkä jopa ennen kaikkea niille, joita vihaa.

Jeesus opettaa aiheesta jo hieman aiemmin samaisessa Luukkaan evankeliumissa, luvussa kuusi: ”Jos te rakastatte niitä, jotka rakastavat teitä, mitä kiitettävää siinä on? Syntisetkin rakastavat niitä, joilta itse saavat rakkautta. Jos te teette hyvää niille, jotka tekevät hyvää teille, mitä kiitettävää siinä on? Syntisetkin tekevät niin. Ja jos te lainaatte niille, joiden uskotte maksavan takaisin, mitä kiitettävää siinä on? Syntisetkin lainaavat toisilleen, kun tietävät saavansa takaisin saman verran. Ei, rakastakaa vihamiehiänne, tehkää hyvää ja lainatkaa, vaikka ette uskoisikaan saavanne takaisin. Silloin teidän palkkanne on suuri ja te olette Korkeimman lapsia, sillä hän on hyvä kiittämättömille ja pahoille.”

Luterilaisessa perinteessä painotetaan armoa – sitä, että Jumalan rakkaus ei ole ansaitsemisen eikä sääntöjen noudattamisen tulos, vaan Jumalan ilmainen lahja. Armo myös haastaa meitä: jos itse olemme saaneet kokea Jumalan rajattoman rakkauden, miten voisimme olla jakamatta sitä myös muille, jopa niille, joita jostain syystä vihaamme tai pelkäämme? Lutherin mukaan kristityn elämä on ”rakkauden harjoitusta”, ja meitä kutsutaan Jumalan armosta harjoittelemaan laupeutta yhä uudelleen, vaikka emme siinä täydellisiä ole emmekä sellaisiksi tule.

Arjessa tämä voi tarkoittaa pieniä suuria tekoja. Ehkä se voi tarkoittaa anteeksiantamista sille, joka on loukannut sinua. Ehkä se voi olla tukea ystävälle, jonka elämä on kriisissä. Ehkä se on yhteiskunnallista vastuuta heikoimpien puolesta, äänen antamista niille, joita ei kuulla. Maailma ei muutu yhdellä kertaa, mutta sydän muuttuu jokaisesta askeleesta kohti todellista laupeutta.

Laupiaan samarialaisen kertomus ei tosiaan ole vain kiiltokuvamainen tarina, vaan se on kutsu murtaa meissä ihmisissä olevia, sisäänrakennettuja raja-aitoja. Se on kutsu kysymään itseltään: kuka on minun lähimmäiseni? Ja ehkä vielä tärkeämpänä: kenelle minä voisin olla lähimmäinen? Usein lähimmäinen löytyykin juuri siitä suunnasta, joka ensin tuntuu epämurkavalta.

Se on toki paljon helpommin sanottu kuin tehty. Kristuksen esimerkki onneksi rohkaisee: hän itse kulki kohti niitä, joita muut kartoivat: syntisiä, sairaita, ulkopuolisia, jopa vihollisiaan. Tätä raja-aidat murtavaa rakkautta meidätkin on kutsuttu omassa elämässämme toteuttamaan, omina keskeneräisinä itsenämme. Pyhä Henki antaa meille voimaa ja muuttaa sydäntämme niin, että voimme nähdä toisissamme vihollisen sijaan lähimmäisen, ja että voimme antaa ennakkoluulojen ja pelkojen väistyä rakkauden ja myötätunnon tieltä.

Kertomus laupiaasta samarialaisesta on kertomus vihan voittamisesta – ja kuten Jeesuksen opetukset usein, kuvaus siitä, millainen on Jumalan valtakunta. Laupiaan samarialaisen perusteella se on paikka, jossa ihmisten välisiä raja-aitoja ei enää ole.

Palauta nyt mieleesi se ihminen, jota kohtaan tunnet vihaa tai epäluuloa. Voisitko tänään rukoilla hänen puolestaan? Voisitko ehkä tehdä pienen laupeudentyön, sanoa ystävällisen sanan, antaa anteeksi, auttaa hädässä? Voi olla, ettei se muuta häntä – mutta aivan varmasti se muuttaa sinua. Ja samalla maailma muuttuu askeleen verran kohti Jumalan valtakuntaa, jossa kaikki raja-aidat on murrettu ja vallitsee vain loputon rakkaus.

Keskustelukysymykset saarnan pohjalta

- Millaiset ennakkoluulot tai pelot voivat estää meitä näkemästä toisissa ihmisissä lähimmäisen?
- Onko sinulla kokemusta siitä, että laupeuden osoittaminen on muuttanut sinun tai toisen henkilön elämää? Millaisia ajatuksia tai tunteita tämä on herättänyt?